

(2 ½Hours)

[Total Marks: 75]

**N. B.**For 75 Marks Students Time allowed 2½ Hours and **All** questions are **compulsory**.

75 मार्कचा पेपर सोडविणाऱ्या विद्यार्थ्यांसाठी वेळ 2½ आणि सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

For 60 Marks Students Time allowed 2 Hours and **Q.1 to 4** questions are **compulsory**.

60 मार्कचा पेपर सोडविणाऱ्या विद्यार्थ्यांसाठी वेळ 2 आणि १ ते ४ प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

**Text: Culture and History****Q.1. Translate any One from Group (A) and any One from (B) of the following:**

15

खालीलपैकी ग्रुप (A) मधील कोणत्याही एकाचे आणि ग्रुप (B) मधील कोणत्याही एकाचे भाषांतर करा.

**Group (A)**

- i) “चत्तारोमे, आनन्द, थूपारहो। कतमे चत्तारो? तथागतो अरहं सम्मासम्बुद्धो थूपारहो, पच्चेकसम्बुद्धो थूपारहो, तथागतस्स सावको थूपारहो, राजा चक्कवत्ती थूपारहोति। “किञ्चानन्द, अत्थवसं पटिच्च तथागतो अरहं सम्मासम्बुद्धो थूपारहो? ‘अयं तस्स भगवतो अरहतो सम्मासम्बुद्धस्स थूपो’ति, आनन्द, बहुजना चित्तं पसादेन्ति। ते तत्थ चित्तं पसादेत्वा कायस्स भेदा परं मरणा सुगतिं सगं लोकं उपपज्जन्ति। इदं खो, आनन्द, अत्थवसं पटिच्च तथागतो अरहं सम्मासम्बुद्धो थूपारहो।
- “किञ्चानन्द, अत्थवसं पटिच्च पच्चेकसम्बुद्धो थूपारहो? ‘अयं तस्स भगवतो पच्चेकसम्बुद्धस्स थूपो’ति, आनन्द, बहुजना चित्तं पसादेन्ति। ते तत्थ चित्तं पसादेत्वा कायस्स भेदा परं मरणा सुगतिं सगं लोकं उपपज्जन्ति।
- ii) अथ खो रज्जो उदेनस्स ओरोधो येनायरागा आनन्दो तेनुपसङ्गमि, उपसङ्गमित्वा आयस्मन्तं आनन्दं अभिवादेत्वा एकमन्तं निसीदि। एकमन्तं निसिन्नं खो रज्जो उदेनस्स ओरोधं आयस्मा आनन्दो धम्मिया कथाय सन्दस्सेरि समादपेसि समुत्तेजेसि राग्गहंसेरि। अथ खो रज्जो उदेनस्स ओरोधो आयस्मता आनन्देन धम्मिया कथाय सन्दस्सितो रामादपितो समुत्तेजितो सम्पहंसितो आयस्मतो आनन्दस्स पच्च उत्तरासङ्गसतानि पादासि। अथ खो रज्जो उदेनस्स ओरोधो आयस्मतो आनन्दस्स भासितं अभिनन्दित्वा अनुमोदित्वा उट्ठायासना आयस्मन्तं आनन्दं अभिवादेत्वा पदकिरणं कत्वा येन राजा उदेनो तेनुपसङ्गमि। अदसा खो राजा उदेनो ओरोधं दूरतोव आगच्छन्तं। दिस्वान ओरोधं एतदवोच-“अपि नु खो तुहे समणं आनन्दं पस्सित्था”ति? “अपस्सिम्हा खो मयं, देव, अयं आनन्द”न्ति।

**Turn Over**

**Group (B)**

- i) महासेनोपि खो देवपुत्तो देवलोका चवित्वा सोणुत्तरब्राह्मणस्स भरियाय कुच्छिस्मिं पटिसन्धिं अग्गहेसिं, सह पटिसन्धिग्गहणा तयो अच्छरिया अब्भुता धम्मा पातुरहेसुं, आवुधभण्डानि पज्जलिंसु, अग्गसस्सं अभिनिष्फन्नं, महामेघो अभिप्पवस्सि। आयस्मापि खो रोहणो तस्स पटिसन्धिग्गहणतो पट्टाय दसमासाधिकानि सत्त वस्सानि तं कुलं पिण्डाय पविसन्तो एकदिवसम्पि कटच्छुमत्तं भत्तं वा उलुङ्कमत्तं यागुं वा अभिवादनं वा अज्जलिकम्मं वा सामीचिकम्मं वा नालत्थ, अथ खो अक्कोसज्जेव परिभासज्जेव पटिलभति “अतिच्छथ भन्ते”ति वचनमत्तम्पि वत्ता नाम नाहोसि, दसमासाधिकानं पन सत्तन्नं वस्सानं अच्चयेन एकदिवसं “अतिच्छथ भन्ते”ति वचनमत्तं अलत्थ।
- ii) तेन समयेन बुद्धो भगवा सक्केसु विहरति कपिलवत्थुस्मिं निग्रोधारामे। अथ खो महापजापति गोतमी येन भगवा तेनुपसङ्गमि, उपसङ्गमित्वा भगवन्तं अभिवादेत्वा एकमन्तं अट्ठासि। एकमन्तं ठिता खो महापजापति गोतमी भगवन्तं एतदवोच-“साधु, भन्ते, लभेय्य मातुगामो तथागतप्पवेदिते धम्मविनये अगारस्मा अनगारियं पव्वज्ज”न्ति। “अलं, गोतमि, मा ते रुच्चि मातुगामस्स तथागतप्पवेदिते धम्मविनये अगारस्मा अनगारियं पव्वज्जा”ति। दुतियम्पि खो...पे०... ततियम्पि खो महापजापति गोतमी भगवन्तं एतदवोच-“साधु, भन्ते, लभेय्य मातुगामो तथागतप्पवेदिते धम्मविनये अगारस्मा अनगारियं पव्वज्ज”न्ति।

Q.2.Explain with reference to the context any **One** from group (A) and any **One** from group (B) of the following 15

खालीलपैकी गुप (A) मधील कोणत्याही एकाचे आणि गुप (B) मधील कोणत्याही एकाचे संदर्भासह स्पष्टीकरण करा .

**Group (A)**

- i) “इमा मे, भन्ते, कुमारियो पतिकुलानि गमिस्सन्ति।
- ii) “सचाहं, भन्ते, विहारे कारापेय्यं, वसेय्याथ मे विहारेसू”ति?

**Group (B)**

- i) साधाहं, भो आनन्द, लभेय्यं समणं गोतमं दस्सनाया”ति।
- ii) “पुब्बे मे, भन्ते, कुमारस्स सतो पच्च अस्सासका अहेसुं, ते मे एतरहि समिद्धा।

**Turn Over**

Q.3. Write short notes any **One** from group (A) and any **One** from group (B) of the following. 15  
खालीलपैकी गुप (A) मधील कोणत्याही एकावर आणि गुप (B) मधील कोणत्याही एकावर टीप लिहा .

**Group (A)**

- i) उपोसथसुत्तं
- ii) बुद्धसरीरपूजा

**Group (B)**

- ii) दुतियसङ्गमसुत्तं
- i) पुण्णोवादसुत्तं

Q.4. Write answers any **One** from group (A) and any **One** from group (B) of the following. 15  
खालीलपैकी गुप (A) मधील कोणत्याही एकाचे आणि गुप (B) मधील कोणत्याही एकाचे उत्तर लिहा .

**Group (A)**

- i) Write about the content of 'बुद्धानुस्सतिकथा' .  
'बुद्धानुस्सतिकथा'च्या विषयवस्तू विषयी लिहा .
- ii) Explain in detail the given Gatha with the help of 'पब्बज्जासुत्त'  
दिलेली गाथा 'पब्बज्जासुत्ता'च्याधारे सविस्तर स्पष्ट करा .  
पब्बज्जं कित्तयिस्सामि, यथा पब्बजि चक्खुमा ।  
यथा वीमंसमानो सो, पब्बज्जं समरोचयि ॥

**Group (B)**

- i) Assess the Historical importance of Asokan Dhauili Inscription for lay People.  
सामान्य माणसासाठी अशोकाच्या धौली शिलालेखाचे ऐतिहासिक महत्त्व स्पष्ट करा .
- ii) Asses the philosophical importance of 'रथविनीतसुत्तं' .  
'रथविनीतसुत्ता'चे तत्त्वज्ञानात्मक महत्त्व स्पष्ट करा .

**Turn Over**

Q.5. Attempt any **one** group from (A) and any **One** group from (B) of the following

15

खालीलपैकी ग्रुप (A) मधील कोणताही एक आणि ग्रुप (B) मधील कोणताही एक ग्रुप सोडवा .

(A) Fill in the **blanks**. रिकाम्या जागा भरा .

- (1) i) “....., भन्ते, अज्ज उपवसामी”ति। (सेनासनं/उपोसथाहं)  
 ii) तेन खो पन समयेन महानामो च सक्को अनुरुद्धो च सक्को ..... होन्ति। (द्वेभातिका/ लोकविदू )  
 iii) “किं नु खो, आवुसो, रोहण बुद्धसासने भिज्जन्ते न ..... सङ्घस्स करणीयानी”ति। (पस्ससि/ आगन्त्वा)  
 iv) “हन्ता लभति ..... , जेतारं लभते जयं। (साकेतं/हन्तारं)

(2) i) “भन्ते, अज्ज अम्हाकं एका....., सोभनं नु खो नक्खत्त”न्ति। (गन्धमालज्ज/मङ्गलकिरिया)

ii) “यथा, भन्ते, देवतानं अधिप्पायो, ..... होतू”ति। (सक्को/तथा)

iii) “मय्हम्पि तं, ..... , दातुं सक्का”ति? (तिण्णेहि/मारिस)

iv) यं मं नयिमे तिण्हेन ..... जीविता वोरपेन्ती’ति। (सत्थेन/तथागतेन)

(B) Match the following. खालील जोड्या लावा .

- |                     |                |
|---------------------|----------------|
| (1) i) सुगतो        | महल्लकानं      |
| ii) सुगतिं          | परिभासिस्सन्ति |
| iii) अक्कोसिस्सन्ति | सगंग्लोकं      |
| iv) वुड्ढानं        | लोकविदू        |

- |                |            |
|----------------|------------|
| (2) i) पिया    | दहरो       |
| ii) युवा       | मनापा      |
| ii) कल्लचित्ते | पोक्खरणि   |
| iv) तळाक       | मुदुचित्ते |